הלכתא למשיחא א״ל אביי אלא מעתה כל שחיטת קדשים לא לתני הלכתא למשיחא הוא אלא דרוש וקבל שכר ה״נ דרוש וקבל שכר הכי קאמינא לך הלכתא למה לי לישנא אחרינא א״ל הלכה קאמינא: **מתני׳** קדשי עובדי כוכבים אין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא והשוחטן בחוץ פטור דברי רבי שמעון רבי יוסי מחייב: **גמ׳** ת״ר קדשי עובדי כוכבים לא נהנין ולא מועלין ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא ואין עושין תמורה ואין מביאין נסכים אבל קרבנן טעון נסכים דברי רבי שמעון אמר רבי יוסי רואה אני בכולן להחמיר שנאמר בהן לה׳ בד״א בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית מועלין בהן: לא נהנין ולא מועלין: לא נהנין מדרבנן ולא מועלין דגמר מעילה חט חט מתרומה דבתרומה כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים: ואין חייבין עליו משום פיגול נותר וטמא: מ״ט דאתי פיגול עון עון מנותר ואתי נותר חילול חילול מטומאה ובטומאה כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים: ואין עושין תמורה: מאי טעמא דאיתקש תמורה למעשר בהמה ומעשר בהמה איתקש למעשר דגן ובמעשר דגן כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש מעשר דגן חולין הוא הניחא למאן דאמר בתר מלמד אזלינן אלא למ״ד בתר למד אזלינן מאי איכא למימר אלא מעשר בהמה חובה שאין קבוע לה זמן הוא וחובה שאין לה זמן קבוע ישראל מייתו עובדי כוכבים לא מייתו: ואין מביאין נסכים: תנו רבנן אזרח מביא נסכים ואין העובד כוכבים מביא נסכים יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים ת״ל ככה: אמר רבי יוסי רואה אני בכולן להחמיר בד״א בקדשי מזבח כו׳: מ״ט קסבר כי גמרה מעילה חט חט מתרומה דומיא דתרומה דקדישא קדושת הגוף אבל קדושת בדק הבית דקדושת דמים לא ת״ר ידם שנטמא וזרקו בשוגג הורצה

רש״י

הלכתא למשיחא. הרי קבע לנו הלכה הצריכה לנו לימות המשיח כשיבנה בית המקדש ועכשיו לא הוצרכנו לה: **א״ל הלכה קאמינא.** האי דמיתמהנא קביעות הלכה הוא דמיתמהנא דמיגרס בעינן מיתני משניות ומחלוקת הלכות עבודה לפי שתורה היא ודרוש וקבל שכר אבל קיבוע הלכה אינה אלא להורות הלכה למעשה ועכשיו אינו נוהג: **מתני׳ קדשי עובדי כוכבים כו׳.** מפרש בגמ׳ וכשהתנדבום לגבוה קאמר: **גמ׳ ת״ר כו׳.** מפרשה לקמיה: **ואין מביאין נסכים.** בפני עצמם בלא זבח כישראל שמתנדבין יין כדתנן במנחות (דף קד:): **בכולן אני רואה.** בכל הדברים הללו אני רואה בקדשי עובדי כוכבים להחמיר כבקדשי ישראל: **שנאמר בהם לה׳.** דכתיב איש איש מבית ישראל וגו׳ (ויקרא כב) ודרשינן בהכל שוחטין (חולין יג:) איש מה ת״ל איש איש לרבות את העובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כישראל: **במה דברים אמורים.** דאין מועלין בהן אתאן לת״ק: **אבל בקדשי בדק הבית.** עובד כוכבים שהתפיס [י] לבדק הבית: **מועלין בו.** ולקמן מפרש טעמא: **דגמרינן מעילה חטא חטא מתרומה.** כתיב במעילה וחטאה בשגגה (ויקרא ה) וכתיב בתרומה ולא ישאו עליו חטא (שם כב) ובתרומה כתיב בתריה דהאי קרא ולא יחללו את קדשי בני ישראל: **דבתרומה** [יא] **כתיב בני ישראל.** וינזרו [יב] מקדשי בני ישראל (שם כב): **תמורה** [יג]. בהמה: **למעשר בהמה.** דכתיב במעשר והיה הוא ותמורתו (שם כז): **ומעשר בהמה למעשר דגן.** עשר תעשר ואמר מר בבכורות (דף נג:) בשני מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן: **דבר הלמד** [יד]. מעשר בהמה הלמוד בהיקש שלא יהא נוהג בעובדי כוכבים חוזר ומלמד על התמורה בהיקש: **מעשר דגן חולין הוא.** ובכל התורה למדין למד מן הלמד חוץ מן הקדשים כדאמר באיזהו מקומן (לקמן מט:): **הניחא למאן דאמר בתר מלמד אזלינן.** האי מלמד חולין אף על גב דלמד קדש למדים בו הלמד מן הלמד ופלוגתייהו באיזהו מקומן (שם): **עובדי כוכבים לא מייתו.** דלא איתרבו עובדי כוכבים אלא לנדרים ונדבות כדכתיב בקרא לכל נדריהם וגו׳ (ויקרא כב) וה״ה נמי דלא מייתו חובה הקבוע להם [טו] זמן כגון עולת ראייה ושלמי חגיגה אלא לא פסיקא ליה הואיל ומביאין עולה ושלמי נדבה אבל מעשר חטאת ואשם לא שייך בהו כלל: **אזרח.** בפרשת נסכים כתיב בשלח לך כל האזרח יעשה ככה ומינה ילפינן לקמן בפרק כל התדיר (דף צא:) אזרח מלמד שמתנדבים נסכים [טז] ומביא בפני עצמן נדבה: **ת״ל ככה.** יעשה לשור שאחר שחובה תלויה בקרבן ל״ש ישראל ול״ש עובד כוכבים הלכך שלא דמי נסכיה יקרבו משלו ואם לאו מקריבים משל ציבור שתנאי ב״ד הוא במסכת שקלים [פ״ז ה״ג]: **מ״ט כו׳.** אמילתיה דר״ש קאי אמעילה דקאמר אבל קדשי בדק הבית דעובדי כוכבים מועלין: **וכי גמרה מעילה מתרומה.** למעוטי עובדי כוכבים דומיא דתרומה קדשי מזבח הוא דגמרה [יז] דקדיש גופייהו כתרומה שאין נפדין: במזיד

תוספות

הלכתא למשיחא. כי האי גוונא פריך בריש ד׳ מיתות (סנהדרין נא:) ותימה דבריש עשרה יוחסין (קדושין עב:) א״ר יהודה [יח] אמר רב הלכה כרבי יוסי דעתידין ממזרין ליטהר [יט] ושמא נפקא מינה עכשיו שלא להרחיק משפחות שאינן ידועות ובקדושין פירשתי [ס] במאי פליגי רבי יוסי ורבנן בממזר ידוע או בשאין ידוע ובפ״ק דיומא (דף יג.) דפסיק כר׳ יוסי [כ] ראשון חוזר לעבודתו ושני אינו ראוי כו׳ נפקא מינה עכשיו בנשיא או ראש ישיבה או פרנס שנתמנה על הציבור ועבר מחמת אונס ועבר האונס ובפרק אלו דברים (פסחים סט:) דפסיק הלכה כר״ע דכל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת לענין פסח נפקא מינה בזמן הזה לענין מילה ואע״ג דגבי מילה נמי פסיק הכי בהדיא (בשבת קלג.) מ״מ לאלומי פסקא דמילה פסק נמי גבי פסח הכי ובפ״ק דתענית (דף ד:) דפסיק רבי אלעזר הלכה כר״ג דאמר בשבעה במרחשון ומוקי לה התם בזמן שבית המקדש קיים נפקא מינה גם בזמן הזה לבני בבל דאית להו פירי בדברא כדקאמר התם הא לן והא להו ומיהו בסוף התכלת (מנחות נב:) קשה דפסיק רבי יוחנן כאבא יוסי בן דוסתאי גבי חביתי כ״ג ונראה דרב יוסף דוקא] דאית [כא] ליה הכא ובסנהדרין (דף נא:) דאין לפסוק הלכתא למשיחא וה״ר חיים מפרש דלא פריך הלכתא למשיחא אלא היכא דאיכא תרתי שהוא למשיחא וגם עושה איסור [כב] דליכא נפקותא בהלכתא אלא על ידי איסור לא שייך לפסוק למשיחא [ע]: **והשוחטן בחוץ פטור דברי ר׳ שמעון.** בגמרא לא תני בברייתא שוחט בחוץ והכא לא תני תמורה ונסכים דתני בברייתא וזה תימה וא״ת אי ר״ש ס״ל כרבי אליעזר [כג] דאמר פרק ואלו מנחות (דף עג:) דאין עובדי כוכבים מביאין אלא עולות א״כ מאי איריא קדשי עובדי כוכבים דאין חייבין עליהם משום פיגול נותר וטמא אפי׳ דישראל נמי דהא שמעינן ליה לר״ש בסוף דס שחיטה (כריתות כג:) דאין פיגול בעולין ואין נותר בעולין וי״ל דסבר לה כר׳ יוסי הגלילי דמביאין אפילו שלמים ועוד י״ל דבכריתות (דף יג: ודף כג:) מוכח דטעמא דר״ש משום דאין איסור חל על איסור וקדשי עובדי כוכבים שרו מדאורייתא כדתניא בגמרא לא נהנין מדרבנן ולא מועלין דגמר חט חט מתרומה [כד]: **רואה אני בכולן להחמיר שנאמר בהן לה׳.** פי׳ בקרא דאיש איש דמרבינן עובדי כוכבים שנודרין כתיב לה׳ למימר שעובדי [כה] כוכבים הם בכלל קדשי ה׳ משמע הכא דאיכא מעילה דאורייתא בקדשי מזבח וקשה דלא איפריך [כו] מהכא לר׳ ינאי דאמר בפ׳ קדשי מזבח במעילה (דף טו.) דאין חייבין מעילה אלא על קדשי בדק הבית כדפריך התם [כז] ומשני כולהו מדרבנן ועוד תנן פ׳ אמרו לו (כריתות יג:) יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ארבע חטאות ואשם אחד ותו דשילהי כל הבשר (חולין דף קיז.) אמר ר׳ ינאי גופיה כאשר יורם וגו׳ מה פר כהן משיח יש בו מעילה אף שלמים יש בהן מעילה ותו דשילהי תמורה (דף לג:) א״ר ינאי גופיה אין מעילה מפורשת מן התורה אלא בעולה בלבד שנאמר לה׳ קדשים המיוחדים לה׳ וי״ל דר׳ ינאי לא איירי אלא בדבר הניתר לטהורים [כח] אבל באימורים ועולה דהמעילה לא פקעה פשיטא דאיכא מעילה דאורייתא וקשה לי על זה אמאי לא משני במעילה הכי דלי פריך מעוטבא וליסני [כט] באימורים:

ואין עושין תמורה דאיתקש למעשר בהמה. בפרק קמא דתמורה (דף ג.) דריש מדכתיב בריש עניינא דבר אל בני ישראל איש כי יפליא וגו׳ [ל] **ומעשר בהמה למעשר דגן.** בבכורות (דף נג.) אמרינן לא איתקש אלא לענין שנה: **דומיא דתרומה דקדישא קדושת הגוף.** וא״ת אזהרה לנהנה מקדשי בדק הבית מנין דתנן אלו הן הלוקין (מכות יג.) וחשיב הקדש שלא נפדה משמע דבר שיש לו פדיון והיינו קדשי בדה״ב הא לא ידעינן אזהרה במעילה אלא מגזירה שוה דחטא חטא מתרומה פ׳ הנשרפין (סנהדרין פד.) והאי תנא לא יליף אלא דומיא דתרומה וי״ל דהקדש שלא נפדה לא מיירי בבדק הבית אלא קדשי המזבח שהוממו דלכון למעיקרא הוה בהו מעילה בשביל שהוממו לא פקעה המעילה

עין משפט נר מצוה

מח א מיי׳ פי״ח מהל׳ פסו״מ הלכה כד:
מט ב מיי׳ פ״ו מהל׳ מעה״ק הלכה טו:
נ ג מיי׳ פ״ה מהלכות מעילה הלכה טו:
נא ד מיי׳ פ״א מהלכות תמורה הלכה ו:
נב ה מיי׳ פ״ג מהל׳ מעה״ק הלכה ה ועיין רש״ק:
נג ו מיי׳ פרק א מהלכות פסו״מ הלכה לד:

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְאֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ לְכָל נִדְרֵיהֶם וּלְכָל נִדְבוֹתָם אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַיהֹוָה לְעֹלָה: ויקרא כב, יח
2. נֶפֶשׁ כִּי תִמְעֹל מַעַל וְחָטְאָה בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי יְהֹוָה וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַיהֹוָה אַיִל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם: ויקרא ה, טו
3. וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא יִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא וּמֵתוּ בוֹ כִּי יְחַלְּלֻהוּ אֲנִי יְהֹוָה מְקַדְּשָׁם: ויקרא כב, ט
4. וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יָרִימוּ לַיהֹוָה: ויקרא כב, טו
5. דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְיִנָּזְרוּ מִקָּדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי אֲשֶׁר הֵם מַקְדִּשִׁים לִי אֲנִי יְהֹוָה: ויקרא כב, ב
6. כָּל הָאֶזְרָח יַעֲשֶׂה כָּכָה אֶת אֵלֶּה לְהַקְרִיב אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהֹוָה: במדבר טו, יג

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ דבתרומה כתיב וכו׳: (ב) שם ובטומאה כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים. נ״ב ע׳ לעיל דף טו ע״ב בתוספות ד״ה אלא למעוטי כו׳:

גליון הש״ס

מתני׳ ר״י מחייב. עיין לקמן דף קטו ע״ב תוס׳ ד״ה אסור ומנחות דף קט ע״ב תוס׳ ד״ה והעלה: גמ׳ טעון נסכים דר״ש.*) בתשובת מוה׳ בצלאל אשכנזי סימן א׳ דף ט ע״ב כתב בכל ספרי עתיקי ודוקני אשר נמצאו בידי ל״ג דר״ש וכ״נ מדברי תוספות עכ״ל: שם דבתרומה כתיב בני ישראל. עיין קדושין דף מא ע״ב תוספות ד״ה והנכרי:

*) נדפס בליקוטים בעמ׳ הקודם

מוסף רש״י

הלכתא למשיחא. הלכה זו כשיבא ימות המשיח אילטריך לנו (סנהדרין נא:). לא נהנין ולא מועלין. שאם נהנה מהן לא מייתי קרבן מעילה, דלא דיינין ליה כשאר קדשים שנהנה מהן, אבל אסור בהנאה מדרבנן (תמורה ב:). ואין מביאין נסכים. ה״ג, ואין מביאין נסכים. נסכים שהקדישן בפני עצמן, אבל בהדי קרבנו עולתו טעונה נסכים דתנן ... רואה אני בכולן להחמיר ... בד״א בקדשי מזבח ...

שינויי נוסחאות

א] בקלת נוסף: ובמשניות איתא רבי מאיר (הגר״ב). וכ״ה בירוש׳ ספ״ב דתרומות (מלאכ״ש). ועי׳ ... ב] בתמורה הגי׳ ואין מביאין עליהם נסכים ... ג] תיבות שנאמר בהן לה׳ ליתא בתמורה ... ד] ... ה] ל״ל עליהן ... ו] ... ז] ...

מסורת הש״ס

א) סנהדרין נא:, ב) [סוטה מד. סנהדרין שם ועוד], ג) ירוש׳ נזיר פ״ז ה״ב, ד) ירוש׳ ספ״ג דתרומות, ה) תמורה ב: [ערכין ה:] [תוס׳ פ״ה ה״ד], ו) ירוש׳ תרומות פ״א ה״א, ז) ערכין ה:, ח) [תמורה ב. כל הענין], ט) [פסחים כד. קדושין מב: סנהדרין פד. תמורה שם מעילה יח:], י) [לקמן מט:] ...

מוזבח של עובדי כוכבים (שם ב:). דגמר מעילה חטא חטא מתרומה, מה תרומה אין מעילה נוהגת אלא בתרומת ישראל, דכתיב ולא יחללו את קדשי בני ישראל, אף מעילה אינה נוהגת אלא בקדשי ישראל (ערכין ה:). אבל בקדשי בדק הבית ...

שיטה מקובצת והשוחטן בחוץ פטור ...